

9. Stikstof: iedereen draagt bij

Nederland verkeert in een stikstofcrisis. In 2015 kwam er de Provinciale Aanpak Stikstof (PAS), maar deze aanpak bleek geen oplossing te bieden. In mei 2019 werd de PAS afgeschaft en sindsdien houdt stikstof Nederland in zijn greep. Er is maar één manier om uit de crisis te komen en dat is door onze welvaart niet langer belangrijker te maken dan de schepping.

De ChristenUnie ziet het als haar taak om rechtvaardige keuzes te maken. Dat betekent dat iedereen verantwoordelijkheid moet nemen om de uitstoot van stikstof terug te dringen. Gelderland gaat 20% van de landelijke opgave om stikstofuitstoot te reduceren voor haar rekening nemen. In de plannen die we maken, kijken we niet alleen naar wat er niet meer kan, maar ook naar wat er nog wel kan en wat er belangrijk is om een vitaal buitengebied over te houden. Die keuzes maken we niet vanachter de tekentafel, maar met gemeenten, inwoners en bedrijven samen. We verzetten ons tegen de handel in stikstofrechten, want wij vinden het niet rechtvaardig dat degene met de grootste portemonnee bepaalt. Op deze manier werken we samen aan natuurherstel en een toename van de biodiversiteit, die op haar beurt weer noodzakelijk is voor ons leven op aarde.

De enige manier om uit de stikstofcrisis te komen, is om de economie binnen de grenzen te brengen van wat de natuur aankan. Dat is het langetermijndoel. Daar ligt de echte oplossing. Om daar te komen vragen we van alle sectoren om 50% van hun stikstofemissie te reduceren. Deze emissiereductie is niet bedoeld om nieuwe plannen mogelijk te maken, maar is 100% voor de natuur. In de tussentijd is er ook stikstofruimte nodig voor het realiseren van bijvoorbeeld woningen. Wij willen dat de keuzes voor toewijzing van deze stikstofruimte

in het gebied gemaakt worden. Bij het toewijzen van stikstofruimte moet ook altijd worden gecompenseerd.

Als rentmeesters van de schepping staan we voor een grote opgave, omdat de natuur zucht onder de druk die economische groei en welvaart met zich mee hebben gebracht. De stikstofcrisis laat ons zien dat we met onze collectieve welvaarts-groei over grenzen heen zijn gegaan, waar we nu de rekening voor moeten betalen. Wij zijn ervan overtuigd dat de enige manier om uit de stikstofcrisis te komen is door te werken aan duurzaam natuurherstel en grenzen te stellen aan de manier waarop we onze welvaart hebben ingezet. Gelderland is de provincie met verreweg de meeste stikstofgevoelige natuur van Nederland en natuurbeleid is een belangrijke taak van de provincie. Wij voelen ons verantwoordelijk om ons in te zetten voor robuuste natuur. Een drastische vermindering van stikstofuitstoot is hierbij noodzakelijk.

De ChristenUnie vindt dat alle sectoren proportioneel moeten bijdragen. De schuld van de ontstane crisis ligt niet bij één sector, maar is een maatschappelijk probleem; het gaat ons allemaal aan. Door iedereen proportioneel bij te laten dragen, zorgen we voor een eerlijke verdeling.

In een stikstofgevoelig gebied, zoals rondom een aantal Natura2000-gebieden, komen alle belangen van partijen (landbouw, industrie, natuur, wonen) bij elkaar. Binnen dat gebied moeten dan ook de juiste afwegingen worden gemaakt om het herstel in gang te zetten. Als we ruimte hebben om nieuwe projecten te ontwikkelen, laten we dit niet bepalen door degene met de grootste portemonnee, maar

bepaalt het maatschappelijk belang waar de ruimte voor ingezet kan worden.

Ondernemers hebben veel expertise over hoe zij stikstofreductie kunnen behalen. We willen de kennis van boeren, bouwers en industrie inzetten om slimme oplossingen te ondersteunen. Om onze natuurdoelen te halen moeten we alle mogelijkheden die we hebben inzetten. Innovatie en extensivering zijn daar belangrijke onderdelen van.

Ondernemers die vrijwillig hun bedrijf willen beëindigen, ontvangen daar een eerlijke en ruimhartige vergoeding voor. In Gelderland zijn veel boeren die hun bedrijf vrijwillig willen beëindigen. Wij zijn geen voorstander van gedwongen opkoop van boerenbedrijven.

Daarnaast vinden wij dat industriebedrijven op eenzelfde manier behandeld moeten worden als agrarische bedrijven.

De grond van opgekochte landbouwbedrijven willen we beschikbaar houden voor de agrarische sector. Dit is nodig om de boeren die hun bedrijf voort willen zetten perspectief te bieden op extensivering en het in balans brengen van hun bedrijfsvoering met de natuur.

Veel boeren zetten zich in voor natuurbeheer en het verbeteren van de biodiversiteit. Ze laten zien dat boeren en natuur elkaars onmisbare partners zijn. Het agrarisch natuurbeheer verdient een eerlijke vergoeding, voor de maatschappelijke diensten die worden geleverd. [Zie ook het hoofdstuk over Landbouw]

Onze keuzes

- + Alle sectoren dragen proportioneel bij aan de terugdringing van de stikstofuitstoot;
- + Oplossingen voor de stikstofcrisis worden met alle belanghebbenden in een gebied gezocht en niet vanuit Den Haag of Arnhem opgelegd;
- + Wij denken dat voor de landbouw alle oplossingsrichtingen in samenhang nodig zijn: op de korte termijn kunnen managementmaatregelen en extensivering worden gestimuleerd, in combinatie met een afrekenbare stoffenbalans. Technologische innovatie kan op de langere termijn bijdragen. Uitkoop volgt wat ons betreft het 'natuurlijk verloop' van bedrijven die willen stoppen. Gedwongen uitkoop zien wij als allerlaatste redmiddel in bijzondere gevallen;
- + Landbouwgrond van opgekochte landbouwbedrijven blijft beschikbaar voor de agrarische sector om daarmee een duurzaam perspectief te bieden aan boeren die hun bedrijf voort willen zetten;
- + Boeren die zich inzetten voor natuurherstel en de versterking van biodiversiteit verdienen een ruimhartige beloning;
- + De provincie moet voorrang geven aan de legalisatie van PAS-melders. Ondernemers die te goeder trouw hebben gehandeld, maar door toedoen van de overheid illegaal zijn geworden, mogen we niet in de kou laten staan;

- ⊕ De provincie voorkomt marktwerking met vergunningen. Vrije marktwerking met stikstofrechten is geen goed vertrekpunt voor de gebiedsprocessen. Voorkomen moet worden dat de ondernemer of particulier met het meeste geld bepaalt wat er gebeurt;
- ⊕ De provincie zorgt ervoor dat elk bedrijf een meetsysteem krijgt om haar emissie te meten. Zo kan worden vastgesteld of doelen worden gehaald. Daarmee wordt ook duidelijk in hoeverre innovatieve maatregelen werken;
- ⊕ De provincie verplaatst de focus bij boeren naar blijvers in plaats van stoppers. De provincie gaat (samen met het Rijk en Europa) werken aan nieuwe verdienmodellen voor boeren, zodat boeren een toekomstperspectief hebben.